

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету міжнародних відносин

[Підпис] Третько В.В. 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Безпека життєдіяльності

Галузь знань	05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 – Політологія
Рівень вищої освіти	Перший бакалаврський
Освітньо-професійна програма	Політологія
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Мова навчання	Українська
Шифр дисципліни	ОЗП.01
Статус дисципліни	Обов'язкова, дисципліна загальної підготовки
Факультет	міжнародних відносин
Кафедра	будівництва та цивільної безпеки

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин							Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Залік			Іспит	
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття							
Д	1	1	3	90	34	17	-	17		56			+		
З	1	1	3	90	8	4	-	4		82			+		

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальності “Політологія”

Програму складено: *[Підпис]* к.т.н. Соколан Ю.С.
підписи)

Схвалена на засіданні кафедри будівництва та цивільної безпеки

Протокол № 1 від “ 3 ” вересня 2019 р.

Зав. кафедри будівництва та цивільної безпеки *[Підпис]* Г.С. Калда
Підпис Ініціали, прізвище

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин

Голова вченої ради факультету *[Підпис]* В.В. Третько.
Підпис Ініціали, прізвище

Хмельницький 2019

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Тип дисципліни	Обов'язкова
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Мова викладання	Українська
Семестр	1
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	3
Форми навчання, для яких викладається дисципліна	Денна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: вміло *використовувати* понятійний апарат; уміти *виконувати* розрахунки для забезпечення безпечних умов праці, *визначати* основні порушення щодо законодавства охорони праці, *розраховувати* необхідну кількість освітлення та звукоізоляції для безпечних умов праці, *визначати* основні види небезпечностей при роботі.

Зміст навчальної дисципліни. Виробниче середовище та його вплив на людину. Предмет і завдання дисципліни. Умови праці на виробництві, їх класифікація і нормування. Виробнича шкідливість, методи захисту людини від негативного впливу. Аналіз і профілактика профзахворювань та виробничого травматизму. Основи техніки безпеки. Правове і нормативне регулювання охорони праці. Державне управління охороною праці в Україні. Економічні аспекти охорони праці. Запобігання та усунення надзвичайної ситуації на об'єкті. Державні заходи щодо захисту життя людини. Ліквідація наслідків впливу на людину радіоактивних, хімічних та біологічних речовин. Класифікація надзвичайних ситуацій природного, техногенно, соціально-політичного і воєнного характеру. Негативні фактори в житті людини природного, техногенного, соціально-політичного та воєнного характеру.

Запланована навчальна діяльність:

денна: лекції – 17 год., практичні заняття – 17 год., самостійна робота – 56 год., разом – 90 год.;
заочна: лекції – 4 год., практичні заняття – 4 год., самостійна робота – 82 год., разом – 90 год.

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (з використанням методів комп'ютерного моделювання, практикумів), самостійна робота (індивідуальні завдання).

Форми оцінювання результатів навчання: виконання практичних робіт, письмове опитування (тестування).

Вид семестрового контролю: залік – 1 семестр.

Навчальні ресурси:

1. Соціально-економічні основи охорони праці: Навч. посібник / Калда Г.С., Соколан Ю.С., Паршенко К.А. – Хмельницький: ХНУ, 2017. – 149 с.
2. Безпека життєдіяльності [текст] : підручник. / [О. І. Запорожець, Б. Д. Халмурадов, В. І. Применко та ін.] – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 448 с.
3. Основи охорони праці : підручник / М. С. Одарченко, А. М. Одарченко, В. І. Степанов, Я. М. Черненко. – Х. : Стиль-Издат, 2017. – 334 с.
4. Березуцький В.В. Безпека людини у сучасних умовах: Монографія / В.В. Березуцький, Н.Л. Березуцька, А.О. Богодист та ін.; За заг. ред. проф. В.В. Березуцького. – Харків: ФОП Мезіна В.В., 2018. – 208 с.
5. Ергономіка. Навчально-методичний посібник / Гервас Ольга Геннадіївна. – Умань: видавничо-поліграфічний центр «Візаві». - 2011. – 130с.

Викладачі: к.т.н. Соколан Ю.С.

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Безпека життєдіяльності» є однією зі спеціальних дисциплін і займає важливе місце у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 052 «Політологія» за освітньо-професійною програмою «Політологія».

Відповідно до освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями, формувати активний стиль поведінки.

програвні результати навчання:

Вчитися та оволодівати сучасними знаннями, стимулювати активний стиль поведінки та саморозвик.

Мета дисципліни. 1) розвинути у студентів фаховий стиль мислення; 2) сформувати системи теоретичних та прикладних знань із правових, економічних і організаційних питань захисту людини від впливу негативних факторів середовища мешкання і праці; 3) виробити у студентів вміння використовувати набуті знання при оцінці умов праці; 4) ознайомити студентів з методами та засобами перевірки стану охорони праці на робочому місці.

Предмет дисципліни: життя людини і здоров'я людини в умовах впливу негативних факторів середовища мешкання і праці.

Завдання дисципліни: вивчення негативних факторів середовища, правової та нормативної бази захисту здоров'я і життя людини в умовах негативних факторів середовища мешкання і праці та в надзвичайних ситуаціях; набуття практичних навичок аналізу та оцінювання умов праці, стану охорони праці на підприємстві, застосування індивідуальних і колективних засобів захисту здоров'я і життя людини.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *знати* предмет курсу, його основні поняття та термінології, *використовувати* методи виявлення потенційних виробничих небезпек та шкідливостей, *підбирати* систему підготовки працюючих безпечним методам праці, її документальне забезпечення, *проектувати* схему освітлення виробничих приміщень, *розраховувати* вентиляцію виробничого приміщення, *виконувати* першу медичну допомогу у разі нещасного випадку, *вміти* надати оцінку умовам праці.

3. СТРУКТУРА І ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (змістового модуля)	Форма навчання							
	денна				заочна			
	Кількість годин, відведених на:				Кількість годин, відведених на:			
	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Самостійна робота	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Самостійна робота
Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Предмет і завдання дисципліни	2	2		6	2	2		8
Правила пожежної безпеки	2	2		6				8
Освітлення виробничих приміщень	2	2		6				8
Ергономіка робочого місця користувача персонального комп'ютера	2	2		6	2	2		8
Правові та організаційні основи охорони праці	2	2		6				8
Захист від виробничого шуму та вібрацій	2	2		6				8
Поняття радіації та захист від іонізуючого випромінювання	2	2		6				8
Надзвичайні ситуації природного та антропогенного походження	2	2		6				8
Основи екологічної безпеки	2	2		4				10
Разом за перший семестр:	16/18*	16/18*		52			4	4

* По чисельнику – 16 год., по знаменнику – 18 год. (розрахунок здійснюється відповідно до розкладу занять)

3.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
	<i>Перший семестр</i>	
1	Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Види факторів небезпеки. Поняття про ризик, види ризиків. Таксономія небезпечностей. Попереджувальні знаки небезпеки. Ергономічні основи безпеки життєдіяльності. Види сумісностей в ергономіці. Літ.: [1] с. 20-25, [2] с. 31-33	2
2	Правила пожежної безпеки. Основи теорії горіння. Класифікація горіння. Пожежна техніка. Методи гасіння пожежі. Вогнегасні речовини. Пожежна охорона. Літ.: [4] с. 102-104, [21]	2
3	Освітлення виробничих приміщень. Класифікація освітлення. Основні	2

	світлотехнічні характеристики. Розряди зорових робіт. Методи розрахунку штучного освітлення. Літ.: [7], [3] с. 142-147, [9]	
4	Ергономіка робочого місця користувача персонального комп'ютера. Зони робочого місця. Вимоги до конструкції робочого місця. Правильне положення для роботи за ПК. Небезпечні наслідки при нехтуванні ергономікою робочого місця. Профілактика зору, тунельного синдрому, порушення циркуляції крові. Літ.: [4] с. 104-117, [9]	2
5	Правові та організаційні основи охорони праці. Основні законодавчі акти про охорону праці. Нормативно-правові акти охорони праці. Охорона праці жінок та неповнолітніх. Види відповідальностей у випадку порушення законодавства з ОП. Права робітників при роботі за ПК. Літ.: [1] с. 87-89, [9], [22], [16] с. 201-206, [17] с. 65-69	2
6	Захист від виробничого шуму та вібрацій. Поняття та класифікація шуму. Вплив шуму на організм людини. Інфразвук та ультразвук. Характеристики шуму. Закон Вебера-Фехнера. Поняття вібрації. Вплив вібрації на організм людини. Захист від вібрацій. Літ.: [11], [10], [6], [9], [14]	2
7	Поняття радіації та захист від іонізуючого випромінювання. Поняття та види іонізуючого випромінювання. Джерела радіації та дози опромінення. Властивості та причини виникнення радону. Стадії розвитку променевої хвороби. Захист організму від радіації – екранування, радіопротектори. Літ.: [27], [20] с. 142-151, [13], [15]	2
8	Надзвичайні ситуації. Поняття та класифікація надзвичайних ситуацій. Причини, властивості, наслідки та методи евакуації від природних стихійних лих. Правила поведінки при виникненні надзвичайної ситуації. Літ.: [20] с. 27-33, 130-138, [19]	2
9	Основи екологічної безпеки. Поняття біогеоценозу. Основні джерела забруднення в світі. Класифікація забруднень. Джерела забруднень повітря, ґрунту та води. Зменшення біологічного різноманіття. Літ.: [23] с. 15-23, 94-100	2
Разом за перший семестр:		16/18

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер лекції	Тема лекції	Кількість годин
1	Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Види факторів небезпеки. Поняття про ризик, види ризиків. Таксономія небезпечностей. Попереджувальні знаки небезпеки. Ергономічні основи безпеки життєдіяльності. Види сумісностей в ергономіці. Правила пожежної безпеки. Основи теорії горіння. Класифікація горіння. Пожежна техніка. Методи гасіння пожежі. Вогнегасні речовини. Пожежна охорона. Літ.: [4] с. 102-104, [21], [1] с. 20-25, [2] с. 31-33	2

2	Ергономіка робочого місця користувача персонального комп'ютера. Зони робочого місця. Вимоги до конструкції робочого місця. Правильне положення для роботи за ПК. Небезпечні наслідки при нехтуванні ергономікою робочого місця. Профілактика зору, тунельного синдрому, порушення циркуляції крові. Правові та організаційні основи охорони праці. Основні законодавчі акти про охорону праці. Нормативно-правові акти охорони праці. Охорона праці жінок та неповнолітніх. Види відповідальностей у випадку порушення законодавства з ОП. Права робітників при роботі за ПК. Літ.: [1] с. 87-89, [9], [22], [16] с. 201-206, [17] с. 65-69, [4] с. 104-117, [9]	2
Разом :		4

3.2.2. Зміст лабораторних та практичних занять
Перелік практичних занять для студентів денної форми навчання

№ п/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Охорона праці в приміщеннях, де використовується ЕОМ. 1. Проектування робочого місця користувача ПК. 2. Розташування робочих місць в приміщенні у відповідності із ДСанПіН 3.3.2.007-98 3. Розрахунок штучного освітлення в приміщеннях, де використовуються ЕОМ Літ.: [9], [17] с. 121-125, [7] с. 101-112	2
2	Розрахунок природного освітлення приміщень 1. Визначення розрахункових коефіцієнтів (коефіцієнт затінення протилежними будівлями, коефіцієнту світлової активності вікон) 2. Підбір характеристик віконних прорізів (матеріал рами, вид світлопропускнуго матеріалу, наявність сонцезахисних пристроїв) 3. Розрахунок площі світлопрорізів в приміщенні Літ.: [7] с. 113-124, [3] с. 15-17,	4
3	Ергономіка робочих місць користувачів ЕОМ. 1. Визначення інформаційної та просторово-антропометричної сумісності складових елементів робочого місця користувача ПК. 2. Визначення енергетичної, техніко-естетичної та біофізичної сумісності складових елементів робочого місця користувача ПК. 3. Визначення найоптимальніших параметрів складових елементів робочого місця користувача ПК. Літ.: [5] с. 45-51, [1] с. 101-106, [3] с.248-251	2
4	Вентиляція приміщень. 1. Визначення повітрообміну при виділенні вологи. 2. Визначення повітрообміну, залежно від гранично допустимої концентрації вуглекислого газу. 3. Визначення повітрообміну для видалення надлишків тепла. 4. Підбір кондиціонерів для приміщення. Літ.: [27] с. 150-155, [25] с.35-386 47, [8] с.24-36	4
5	Захист від шуму. 1. Розрахунок рівня інтенсивності звуку. 2. Розрахунок рівня звукового тиску. 3. Розрахунок еквівалентного рівня звуку для непостійного шуму із	2

	врахуванням дії шуму протягом робочого дня. Літ.: [10], [11], [3] с. 174-176	
6	Оцінка радіаційної обстановки. 1. Визначення осередків зон ядерного ураження. 2. Визначення осередків виникнення пожеж. 3. Розрахунок втрат серед населення. 4. Визначення розмірів та поширення радіоактивної хмари. Літ.: [24] с. 23-28, [19] с.5-9, [13], [15], [20] с. 136-140	4
Разом за перший семестр:		16/18*

* По чисельнику – 16 год., по знаменнику – 18 год. (розрахунок здійснюється відповідно до розкладу занять)

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ п/п	Теми практичних занять	Кількість годин
1	Ергономіка робочих місць користувачів ЕОМ. 1. Визначення інформаційної та просторово-антропометричної сумісності складових елементів робочого місця користувача ПК. 2. Визначення енергетичної, техніко-естетичної та біофізичної сумісності складових елементів робочого місця користувача ПК. 3. Визначення найоптимальніших параметрів складових елементів робочого місця користувача ПК. Літ.: [5] с. 45-51, [1] с. 101-106, [3] с.248-251	2
2	Охорона праці в приміщеннях, де використовується ЕОМ. 1. Проектування робочого місця користувача ПК. 2. Розташування робочих місць в приміщенні у відповідності із ДСанПіН 3.3.2.007-98 3. Розрахунок штучного освітлення в приміщеннях, де використовуються ЕОМ Літ.: [9], [17] с. 121-125, [7] с. 101-112	2
Разом:		4

3.2.3. Зміст самостійної роботи

Самостійна робота студентів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до виконання практичних робіт, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних домашніх завдань тощо.

Обсяг самостійної роботи з дисципліни «Безпека життєдіяльності» становить 52 години. Вона включає:

- опрацювання теоретичного матеріалу (конспекту лекцій, навчальної літератури);
- опрацювання додаткової літератури при підготовці до практичних занять;
- виконання домашніх практичних завдань;
- підготовка до поточного тестового контролю;
- підготовка до контрольних заходів (написання контрольної роботи тощо).

Зміст самостійної роботи студентів денної форми навчання

Номер тижня	Тема заняття	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Предмет і завдання дисципліни	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ1	6
3	Тема 2. Правила пожежної безпеки	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ2.	6
5	Тема 3. Освітлення виробничих приміщень	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ3.	6
7	Тема 4. Ергономіка робочого місця користувача персонального комп'ютера	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ4.	6
9	Тема 5. Правові та організаційні основи охорони праці	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ТК1.	6
11	Тема 6. Захист від виробничого шуму та вібрацій	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ5.	6
13	Тема 7. Поняття радіації та захист від іонізуючого випромінювання	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ6.	6
15	Тема 8. Надзвичайні ситуації природного та антропогенного походження	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ТК2.	6
17	Тема 9. Основи екологічної безпеки	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до підсумкового контролю.	4
Разом:			52

Зміст самостійної роботи студентів заочної форми навчання

Студенти *заочної* форми навчання виконують контрольну роботу, яка включає три теоретичних питання. Вимоги до її виконання, методичні вказівки і варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожен студент отримує на кафедрі у період настановної сесії, а також вони доступні в електронному освітньому ресурсі в Модульному середовищі для навчання ХНУ.

4. ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації), практичні заняття, самостійна робота (індивідуальні завдання) і мають за мету – оволодіння студентами спеціальною термінологією і набуття ними практичних навичок з оцінки стану охорони праці в приміщенні, де використовуються ЕОМ та правового забезпечення умов праці робітників, які працюють за ЕОМ.

5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також в дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою дисципліни. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування перед допуском до практичного заняття;
- перевірка практичних занять;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу з теми;
- презентація індивідуальних завдань, тощо.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і проміжних тематичних контролів.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку і передбачає оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі поточного контролю (за результатами роботи на практичних заняттях, а також контрольних заходів).

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СЕМЕСТРІ

При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: допуск до виконання практичного заняття здійснюється на її початку усним опитуванням кожного студента; якість виконання, набутих теоретичних знань та практичних навичок перевіряється шляхом захисту кожного практичного заняття та індивідуального завдання, згідно з робочим планом.

Оцінка, яка виставляється за лабораторну роботу, складається з таких елементів: звіт з виконання лабораторного заняття, письмове опитування по теоретичному матеріалу з теми лабораторної роботи, своєчасний захист лабораторної роботи.

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів перед допуском до виконання практичного заняття, знання теоретичного матеріалу з теми, своєчасна здача практичної роботи, кількість або відсутність помилок при виконання практичної роботи.

Засвоєння студентами теоретичного матеріалу з дисципліни перевіряється двома тематичними контролями та підсумковим контролем.

Термін захисту лабораторної роботи вважається вчасним, якщо студент здав її на наступному занятті після виконання роботи. За несвоєчасний захист практичного заняття з набраної студентом суми балів вираховується один бал.

Пропущене з поважної причини заняття студент повинен відпрацювати в лабораторіях кафедри у встановлений викладачем термін.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає, логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними інструментами. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом і фаховою термінологією, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному

	для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі з ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота						Підсумковий контроль	
Практичні заняття						Тематичні контролю	
ПЗ1	ПЗ2	ПЗ3	ПЗ4	ПЗ5	ПЗ6	ТК1	ТК2
0,6						0,4	
						За рейтинговою системою	

Умовні позначення: ПЗ – практичне заняття; ТК – тестовий контроль.

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти п'яти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 25.

Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту:

Сума балів за тестові завдання	1-13	14-16	17-22	23-25
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 20 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент проходить тестування в присутності викладача у модульному середовищі для навчання MOODLE.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституцій на інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75-5,00	5	Зараховано	ВІДМІННО – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25-4,74	4		ДОБРЕ – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75-4,24	4		ДОБРЕ – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25-3,74	3		ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00-3,24	3		ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	Незараховано	НЕЗАДОВІЛЬНО – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2		НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни знаходиться в межах від 3,00 до 5,00 балів та студент здав всі контрольні точки з дисципліни. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

7. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Поняття безпеки життєдіяльності. Складові частини БЖД. Види факторів небезпеки та різниця між ними (з прикладами). Аксиома про безпеку
2. Поняття таксомонії. Таксомонія небезпечностей (з прикладами)
3. Поняття ризику. Класифікація ризиків (з прикладами)
4. Поняття ергономіки. Види сумісностей в ергономіці (з прикладами)
5. Вимоги до конструкції робочого місця. Зони робочого місця в тривимірному просторі. Зони досяжності рук в горизонтальній площині. Оптиміальне розміщення складових частин ПК в зонах
6. Оптиміальні розміри стола та простору для ніг. Правильне положення при роботі за ПК
7. Вимоги до робочого крісла
8. Поняття тунельного синдрому та стадії розвитку хвороби. Профілактичні заходи.
9. Професійні захворювання при роботі за ПК (тільки види). Профілактика порушення зору.
10. Профілактика порушення циркуляції крові при роботі за ПК. Синдром неспокійних ніг – причини, наслідки, профілактичні заходи
11. Класифікація горіння за походженням. Класифікація горіння за агрегатним станом
12. Класифікація пожеж. Види вогнегасників

13. Методи гасіння пожежі. Вогнегасні речовини. Переваги, недоліки та область застосування
14. Види пожежної техніки. Переваги, недоліки та область застосування кожного виду пожежної техніки.
15. Соціальні, економічні та еколого-економічні наслідки пожеж.
16. Соціально-економічні та екологічні наслідки пожеж.
17. Охорона праці жінок
18. Види відповідальностей. Тривалість відпустки за Законом. Професійні групи операторів ПК та регламентовані перерви.
19. Основні положення ДСанПІН 3.3.2.007-98
20. Поняття надзвичайної ситуації. Класифікація НС. Стихійне лихо.
21. Атмосферні стихійні лиха – суть, види, причини, наслідки, евакуація
22. Літосферні стихійні лиха – суть, види, причини, наслідки, евакуація
23. Гідросферні стихійні лиха – суть, види, причини, наслідки, евакуація
24. Надзвичайні ситуації антропогенного походження. Причини, види, наслідки.
25. Надзвичайні ситуації космічного походження – суть, види, причини, наслідки, евакуація
26. Класифікація систем та приклади освітлення виробничих приміщень
27. Методи розрахунку штучного освітлення (з формулами)
28. Класифікація штучного освітлення за призначенням. Розряди зорових робіт.
29. Основні світлотехнічні характеристики (сила світла, світловий потік, освітленість, яскравість).
30. Основні світлотехнічні характеристики (коефіцієнт відображення поверхні, фон, контраст об'єкту з фоном, видимість).
31. Основні види ламп для освітлення виробничих приміщень, область їх застосування, технічні характеристики.
32. Поняття іонізуючого випромінювання та його види.
33. Джерела іонізуючого випромінювання та їх кількісний вплив на організм людини
34. Види доз опромінення та одиниці вимірювання
35. Поняття радону, його властивості, причини виникнення та методи зменшення кількості
36. Види захисту від іонізуючого випромінювання
37. Наслідки впливу радіації
38. Поняття шуму. Класифікація шуму. Допустимі рівні шуму
39. Інфразвук. Джерела інфразвуку. Вплив на організм людини.
40. Методи зниження рівню шуму. Інтенсивність звуку. Швидкість звуку
41. Поняття вібрації. Види вібрацій. Вплив на організм людини.
42. Засоби захисту від вібрацій
43. Поняття екологічної безпеки в Україні.
44. Основні джерела забруднення в світі.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Безпека життєдіяльності» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри розроблено такі роботи:

1. Безпека життєдіяльності: методичні вказівки до виконання лабораторних робіт / В.А. Кирилков, А. А. Нестер, В. В. Мисліборський. – Хмельницький: ХНУ, 2009. – 52 с.
2. Основи охорони праці. Контрольні завдання та методичні вказівки до їх виконання // А. А. Нестер, В. А. Кирилков. – Хмельницький: ТУП, 2003. – 47 с.
3. Охорона праці та безпека життєдіяльності: Лабораторний практикум. Навчальний посібник / В.А. Кирилков, А.А. Нестер, І.І. Ковтун, В.В. Мисліборський. – Хмельницький: ХНУ, 2011. – 137 с.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Соціально-економічні основи охорони праці: Навч. посібник / Калда Г.С., Соколан Ю.С., Паршенко К.А. – Хмельницький: ХНУ, 2017. – 149 с.
2. Безпека життєдіяльності [текст] : підручник. / [О. І. Запорожець, Б. Д. Халмурадов, В. І. Применко та ін.] – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 448 с.
3. Основи охорони праці : підручник / М. С. Одарченко, А. М. Одарченко, В. І. Степанов, Я. М. Черненко. – Х. : Стиль-Издат, 2017. – 334 с.
4. Березуцький В.В. Безпека людини у сучасних умовах: Монографія / В.В. Березуцький, Н.Л. Березуцька, А.О. Богодист та ін.; За заг. ред. проф. В.В. Березуцького. – Харків: ФОП Мезіна В.В., 2018. – 208 с.
5. Ергономіка. Навчально-методичний посібник / Гервас Ольга Геннадіївна. – Умань: видавничо-поліграфічний центр «Візаві». - 2011. – 130с.
6. Охорона праці та безпека життєдіяльності: Лабораторний практикум. Навчальний посібник / В.А. Кирилков, А.А. Нестер, І.І. Ковтун, В.В. Мисліборський. – Хмельницький: ХНУ, 2011. – 137 с.
7. ДБН В.2.5:28-2018 Природне освітлення. – Київ, Мінрегіонбуд України. – 2018. – 136 с.
8. ДБН В.2.5-67:2013 Опалення, вентиляція та кондиціонування. – Київ, Мінрегіонбуд України. – 2013. – 146 с.
9. ДСанПІН 3.3.2-007-98 Гігієнічні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислюваних машин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0007282-98>
10. Державні санітарні норми допустимих рівнів шуму в приміщеннях житлових та громадських будинків на території житлової забудови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0281-19>
11. ДБН В.1.1-31:2013 Захист територій, будинків і споруд від шуму. Мінрегіонбуд України. К. -2014. – 85 с.
12. ДСН 3.36.042 - 99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va042282-99>
13. Норми радіаційної безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0116488-00>
14. Управління охороною праці: Навчальний посібник / Ткачук К.Н., Мольчак Я.О., Каштанов С.Ф., Полукаров О.І. та ін. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2011. – 288 с.
15. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-%D0%B2%D1%80>

Додаткова

16. Ткачук К.Н., О.Є. Кружилко. Прогнозування виробничого травматизму: Монографія. – Київ, Основа. – 2014. – 346 с.
17. Ткачук К.Н., В.Л. Филипчук та ін. Організація наглядової діяльності у галузі охорони праці: Навчальний посібник. – Київ, ТОВ «Основа». – 2015. – 262 с.
18. Навчально-методичні рекомендації до практичних занять з курсу «Безпека життєдіяльності; основи біоетики та біобезпеки». Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів I курсу стоматологічного факультету з безпеки життєдіяльності; основ біоетики та біобезпеки. / О.Є. Костенко, О.В. Фера, Є.Я. Костенко. – Ужгород, 2019. - 76 с.
19. Методичні вказівки до практичного заняття для студентів усіх спеціальностей з дисципліни Цивільний захист. Частина 2. Прогнозування, оцінка та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного та біологічного зараження / В. Л. Добрава. – Одеса : «Одеський національний університет імені І. І. Мечникова», 2014. – 32 с.
20. Васійчук В.О. Основи цивільного захисту: Навч. посібник / В.О. Васійчук, В.Є. Гончарук, С.І. Качан, С.М. Мохняк. – Львів, 2010.- 384 с.
21. Зацарний В.В., Праховнік Н.А., Землянська О.В., Зацарна О.В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник – К.: НТУУ «КПІ» ІЕЕ, 2016. – електронне видання.

22. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII (поточна редакція – 05.10.2016) – zakon5.rada.gov.ua.
23. Хилько М.І. Екологічна безпека України: Навчальний посібник / М.І. Хилько. – К., 2017. – 267 с.
24. Радіаційний захист: методичні вказівки для самостійної роботи і виконання практичних завдань студентів спеціальності “Цивільна безпека”/ В. В. Шевеля, Г. С. Калда, Ю. С. Соколан. – Хмельницький: ХНУ, 2016. – 50 с.
25. Соколан Ю.С. Інженерне обладнання будівель. Методичні вказівки до виконання практичних завдань / Ю.С. Соколан – Хмельницький, ХНУ. – 2018. – 49 с.
26. Евдокимов В.И. Безопасность в чрезвычайных ситуациях. / Всерос. центр экстрен. и радиац. медицины им. А.М. Никифорова МЧС России. – СПб. : Политехника сервис, 2013. – 200 с.
27. Соколан Ю.С. Інженерне обладнання будівель. Частина I / Ю.С. Соколан. – Хмельницький, ХНУ: 2018. – 178 с.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Модульний курс для денної форми навчання Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=7284>
3. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.
4. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.